

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 50 สถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 2,650 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ออนไลน์. 2556)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งคัดเลือกมาโดยวิธีทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาในการสุ่ม

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่า เทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 1 ; อ้างถึงใน ประยูร อาษานาม, 2544 :167) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายตามขนาดของสถานศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ สถานศึกษานขนาดเล็ก จำนวน 19 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 83 คน สถานศึกษานขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน และสถานศึกษานขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 159 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์และคาห์น (Best and Kahn, 1993 : 247)

ตอนที่ 3 ระดับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของเบสท์และคาห์น (Best and Kahn, 1993 : 247)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองโดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนในครั้งแรก จำนวน 280 ฉบับ หรือเท่ากับร้อยละ 83.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม

เพิ่มเติมในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจนกระทั่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ข้อมูลของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อทำการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
5. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติผู้วิจัยจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ (Scheffe')
6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้ สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ปรากฏผลดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างแรงจูงใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระดับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต ความหลากหลายของบุคลากร ความมุ่งหมายของสถานศึกษา ความเอื้ออาทร ความมีคุณภาพ ความไว้วางใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา การยอมรับ การมอบอำนาจ การตัดสินใจตามลำดับ

5. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความมุ่งหมายของสถานศึกษา ความมีคุณภาพ การยอมรับ และความเอื้ออาทรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่การตัดสินใจด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา และด้านความไว้วางใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการมอบอำนาจ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความหลากหลายของบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r_{xy} = 0.90$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.65 - 0.78

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นผู้มีบุคลิก ที่น่านับถือ น่าเคารพ ยกย่องเลื่อมใส ศรัทธา แก่ครูผู้สอน ผู้นำสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ ความสำเร็จได้ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน เพื่อเป้าหมายของโรงเรียนสามารถ แก้ไขปัญหาขององค์การหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งช่วยชี้แนะครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้มองเห็นปัญหาและมีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษาสร้างสรรค์ความคิดและค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานและสนับสนุน ให้ครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นรวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่อง ชมเชย ครูผู้สอนที่ทำงานความสำเร็จตามที่ได้รับ มอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชา สระสม (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับครุณี ชันขวา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากพิจารณา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การคำนึงถึง ความเป็นปัจเจกบุคคล การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญา ตามลำดับ

2. จากการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรม สถานศึกษา บ่งบอกถึงแนวปฏิบัติของสมาชิกในองค์การซึ่งมีรากฐานมาจาก ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม มีลักษณะเฉพาะที่แต่ละองค์กรให้ความสำคัญและยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบ การบริหารงานในสถานศึกษาทำให้ครูผู้สอนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยที่

ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษามีการยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกันมีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ และมีคุณธรรม และสามารถปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของชูชาติ งามจิตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับ สุชาติ พาอยู่สุข (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมองค์การเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การเชิงสร้างสรรค์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกมิติ

3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ปฏิบัติงานโดยยึดเป้าหมายโรงเรียนเป็นหลัก มีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน เป็นบุคคลที่น่าเคารพยกย่อง เลื่อมใส ศรัทธา สนับสนุนครูพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถของครูแต่ละบุคคล สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานโดยการยกย่องชมเชยและเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นต่อคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนิต ทองอาจ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับขวัญหทัย ทองธีรราช (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำภู พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความเห็นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันใช้ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปตามบริบทและสภาพแวดล้อมของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดใหญ่ย่อมสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้บริหารจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน กระบวนการพัฒนาเป้าหมาย กระตุ้นคณะครูร่วมกับคณะครูให้รู้จักคิดแก้ไขปัญหาเพื่อบรรลุ เป้าหมาย ของสถานศึกษา การปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคาดหวังในผลการ ปฏิบัติงานที่สูง ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบหน้าที่ของคณะครู ส่งเสริม การปฏิบัติงานในลักษณะทีมงาน เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจรร วรณ โดบัว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของศุภกิจ สานุสตัย (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุรชิน วิเศษลา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่ทำงาน อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันต่างยึดถือค่านิยม ความเชื่อ แบบแผนพฤติกรรมและปทัสถานที่ได้รับ การถ่ายทอดสืบต่อกันมาในสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนภายใต้ บรรยากาศการทำงานที่เหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพถึงแม้ว่าแต่ละบุคคลจะมีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันก็ตาม สอดคล้องกับ งานวิจัยของวรวิทย์ ทรัพย์ไพบูลย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์การครูโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า 1) วัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนเอกชน

เขตอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง วัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนเรียนเอกชน เขตอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งงานวิจัยของวิไลวรรณ มีแฮม (2551 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์กรตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่นี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เข้าใจถึงลักษณะการทำงาน และตัดสินใจเลือกแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหา รวมทั้งมีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มากกว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ในขณะที่เดียวกันสถานศึกษา ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษมีลักษณะของการปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญกับบุคลากร และงานไปพร้อม ๆ กับให้บุคลากรมีความคิดที่อิสระในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมและบริหารงานอย่างทั่วถึงมีการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย และความสำเร็จโดยส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานมีความสุขกับการทำงานมีผลประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้ได้ผลงาน ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา เชื้อเฉลิม (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ งามจิตร (2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีรัตน์ บัวใหญ่ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพรตนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่าวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r_{xy} = .90$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.65 - 0.78 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นการผสมผสานกัน ระหว่างเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ ปทัสถานของบุคคล กลุ่มบุคคล จนทำให้ครูผู้สอนหรือบุคลากรเกิดการยอมรับในพฤติกรรมของผู้บริหาร และช่วยให้สมาชิกในองค์การยกระดับขีดความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันให้เท่าทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย ทองธิราช (2551 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสภาพความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับการศึกษาของเรียมใจ คุณสมบัติ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา อำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ด้านสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยสามารถทำนายการเป็นวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาได้ร้อยละ 79.00

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการวาง

แผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดีจนเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ร่วมงาน คอยให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ทว่าครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความเป็นอิสระในการทำงานและโอกาสในการแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ใหม่ ๆ รวมทั้งแรงจูงใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นให้บุคลากรทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มที่ มีการจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสม สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมตามความสนใจของแต่ละบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

2. ในมิติของวัฒนธรรมองค์การที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักแนวคิดทางด้านการบริหารสถานศึกษาควบคู่กับหลักคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา ค่านิยม ความผูกพันของผู้ร่วมงานให้เกิดขึ้นในองค์กร ตลอดจนการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

3. จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์การโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และหากพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ ปรากฏว่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา มีค่าสหสัมพันธ์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับความสัมพันธ์คู่อื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้คณะครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา เน้นให้ความสำคัญต่อระเบียบแบบแผน พฤติกรรม และค่านิยมในการทำงาน ส่งเสริมให้ครูช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูที่มีผลงานหรือคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกผูกพันต่อสถานศึกษาและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบของวัฒนธรรมองค์การที่เป็นเลิศของสถานศึกษาแต่ละประเภท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18